

Wilno, Niedziela 9-go marca 1924 r.

PRENUMERATA miesięczna z dostarczeniem do domu oraz z przesyłką pocztową mk. 5000000 zagranicą 10000000. Konto czekowe w Pocztovej Kasie Oszczędnościowej Nr. 80.259.

Cena pojedynczego N-ru 250000 mr.

Redakcja i administracja Ad. Mickiewicza 4. Tel. 228, otwarta od 9 do 3. Tel. drukarni 202.

CENA OGŁOSZEN Wiersz milimetryowy jednoszpaltowy na str. 2-iej i 3-iej 300000 mk., za tekstem 100000 marek. Najmniejsze ogłoszenie 1000000 mk. — Każda nowa podwyżka taryfy obowiązuje wszystkie ogłoszenia od dnia zmiany cen bez uprzedniego zawiadomienia.

W nr. świątecznych o 25 proc. drożej.

Elżbieta Pietraszkiewiczówna

urodzona w roku 1866, po długiej i ciężkiej chorobie, opatrzona św Sakramentami, zasnęła w Panu dnia 4 marca 1924 r. w Krakowie

NABOŻEŃSTWO ŻALOBNE przy zwłokach odprawione zostało we czwartek 6 b. m. o godz. 10 i pół rano w kaplicy zakładu św Rodziny przy ul. Pędzichów L. 13, poczem nastąpiła eksportacja wprost na cmentarz.

Projekt konwencji kłajpedzkiej.

Konwencja, która, zgodnie z decyzją Rady Ambasadorów, miała być zawarta pomiędzy Głównymi Mocarstwami Sprzymierzonymi a Litwą, miała na celu zagwarantowanie wykonania przez tę ostatnią warunków, na jakich została jej przekazana władza zwierzchnicza nad terytorjum Kłajpedy. Wobec tego, że warunki te dotyczyły i dotyczą najżywniejszych interesów Polski, nie od rzeczy będzie zapoznać się bliżej z jej treścią oraz wskazać na punkta, odrzucone przez Litwę, a niezmiernie ważne dla Polski.

Na mocy projektu konwencji okręg Kłajpedy ma stanowić, pod suwerennym zwierzchnictwem Litwy, kraj autonomiczny, korzystający z dość szerokiej autonomii ustawodawczej, administracyjnej, gospodarczej i sądowej.

Władzę zwierzchnią litewską reprezentuje gubernator, mianowany przez prezydenta Litwy. Ogłasza on ustawy uchwalone przez Izbę Poselską w Kłajpedzie, wydaje rozporządzenia wykonawcze, jednak wszelkie jego akty prawne muszą być kontrasygnowane przez prezesa dyrektorjatu, względnie jego zastępcę. Gubernator Kłajpedy jest więc osoba upoważniona przez prezydenta Litwy do wykonywania jej praw zwierzchniczych na terytorjum Kłajpedy. Organem ustawodawczym jest Izba Poselska, wybierana na podstawie ordynacji wyborczej do Sejmu litewskiego, przyczem na każdym 5000 mieszkańców zostaje wybrany jeden poseł. Izbę zwołuje gubernator, natomiast rozwiązać ją może prezydent litewski, w porozumieniu z dyrektorjatem, przyczem nie później niż w terminie 6-tygodniowym od chwili rozpoczynania zostają rozpisanie nowe wybory. Ustawy uchwalone przez Sejm litewski obowiązują na terytorjum Kłajpedy o tyle, o ile nie są one sprzeczne z jej statutem organicznym, przyjętym przez omawiany obecnie projekt konwencji.

Poza Izbą Poselską na terytorjum Kłajpedy zostanie ustanowiona Rada Ekonomiczna, do której wejdą: prezes dyrektorjatu, nadburmistrz Kłajpedy, prezes izby handlowej i rolniczej, oraz prezes związków robotniczych.

Każdy projekt ustaw przed rozstrząsaniem go w Izbie Poselskiej powinien być przedłożony Radzie Ekonomicznej, która winna wydać o nim opinię w terminie miesięcznym. Inicjatywa prawodawcza przysługuje zarówno Izbie Poselskiej jak i Radzie Ekonomicznej, oraz dyrektorjatu.

Prezydentowi republiki litewskiej w terminie miesięcznym przysługuje

je prawo weta, w stosunku do ustaw uchwalonych przez Izbę Poselską, o ile Izba uchwalając pewne ustawy przekroczyła swe kompetencje, przewidziane omawianą konwencją względnie o ile ustawy te są sprzeczne z konstytucją republiki litewskiej.

Władzę wykonawczą ma sprawować dyrektorjat, składający się z 7-miu mieszkańców Kłajpedy, w tej liczbie prezesa, mianowanego przez prezydenta Litwy.—Dyrektorjat powinien posiadać zaufanie Izby Poselskiej i w razie uchwalenia wotum nieufności podaje się do dymisji. Sędziów do sądu krajowego i sądu najwyższego w Kłajpedzie mianuje dyrektorjat, są oni niezależni i podlegają jedynie jurysdykcji Litewskiego Sądu Kasacyjnego, w którym utworzony zostanie osobny dział dla spraw Kłajpedy.

Konwencja dalej omawia ordynację wyborczą do samorządu, oraz zatrzymuje się dłużej na kwestji obywatelstwa, nabytym którego na mocy konwencji przysługuje wszystkim b. obywatelom Niemiec, którzy w dniu jej ogłoszenia skończyli 18 lat i od r. 20 mieszkają na terytorjum Kłajpedy, przyczem wymagane jest zrzeczenie się innego obywatelstwa, ewentualnie każda osoba urodzona w okręgu Kłajpedy, kt. zamieszkała tam więcej niż 10 lat nabywa obywatelstwo. Pewne ograniczenia przewidziane są dla urzędników i napływowego elementu niemieckiego.

Mieszkańcom Kłajpedy przysługuje w ciągu 2 lat prawo opcji na rzecz Niemiec. Opcjanci w przeciągu następnych 2 lat będą musieli przenieść się do Niemiec, przyczem wolno im będzie zatrzymać majątek nieruchomy, posiadany w okręgu Kłajpedy i wywieźć wszelkiego rodzaju ruchomości, bez opłacenia jakichkolwiek poborów lub opłat wywozowych. Konwencja zapewnia zupełne równouprawnienie pod względem narodowym obu narodowościom, zamieszkującym terytorjum, przyczem oba języki, litewski i niemiecki, będą miały te same prawa. Ogólne swobody obywatelskie są przez konwencję zagwarantowane, przyczem mieszkańcy do 1 stycznia 1925 r. będą uwolnieni od służby wojskowej. Własność prywatna będzie szanowana; majątek wywłaszczony być może tylko w razie potrzeby publicznej i ze z góry zapłaconem wynagrodzeniem, podług ustaw i dyspozycji tej konwencji.

Obywatele państw obcych będą traktowani na równi z mieszkańcami Kłajpedy we wszystkim, co się dotyczy praw cywilnych, handlu i przemysłu, z pozostawieniem Lit-

wie prawa kabotażu i rybołówstwa na wodach terytorjalnych, jednak rząd litewski będzie miał prawo wydać zakaz nabywania przez cudzoziemców nieruchomości na terytorjum Kłajpedy na termin 3 lat.

Litwa zapewni wolny przewóz do morza, drogami wodnymi i kolejami, towarów idących bądź z okręgu Kłajpedy bądź do niego, lub też tranzytem przezeń, trzymając się prawideł, ustanowionych w statucie organicznym, oraz przewidzianych konwencją o wolności tranzytu przyjętą przez konferencję w Barcelonie w kwietniu 1921 r. Również swoboda będzie zapewniona komunikacji telegraficznej, telefonicznej i pocztowej. Litwa obowiązana będzie wykonywać art. 331—345 Traktatu Wersalskiego dotyczące umiędzynarodowienia Niemna. Kłajpeda zaś, jako port przy ujściu tej rzeki, zostanie uznana za port międzynarodowego znaczenia. Administracja portu będzie należeć do Litwy. Przy dyrekcji portu zostanie utworzony Ekonomiczny Komitet doradczy, składający się z 5 osób, reprezentujących interesy gospodarcze terytorjów ciągnących ku Niemnu, a mianowicie 3 przedstawicieli Kłajpedy, 1 przedst. organ. gospod. Litwy, 1 przedstawiciel organizacji gosp. Polski. Komitet Ekonomiczny doradczy wypowiada na wezwanie swą opinię we wszystkich sprawach, dotyczących układu lub administracji portu w Kłajpedzie. Przedstawiciel Polski korzystać będzie z osobistej nietykalności, z wyjątkiem wypadku popełnienia zbrodni; niema więc mowy o immunitacie dyplomatycznym.

W porcie Kłajpedy pozostanie nadal utworzona już strefa wolna, przyczem handel tranzytowy będzie korzystał z tych samych ulg co i handel miejscowy Art. 47 konwencji, który przewidywał wydzierżawienie Polsce na 99 lat strefy wolnej, oraz art. 48 tejże, określający te przywileje, z których korzystać powinien w porcie kłajpedzkim polski eksport leśny, został przez Litwę kategorięcznie odrzucony i pomimo usiłowań ze strony konferencji ambasadorów nie udało się dalej zmusić Litwę do przyjęcia powyższych warunków, bodaj z najistotniejszych, pod jakimi decyzja konferencji ambasadorów z dnia 16 lutego, przyznała Kłajpedę Litwie, warunków niezmiernie ważnych dla Polski. Ustępstwa przyznane przez Litwę w paragrafach poprzednich, a więc umiędzynarodowienie Niemna i wolny tranzyt po nim posiadają tylko teoretyczne znaczenie, gdyż na mocy interpretacji litewskiej obowiązują one tylko w czasie pokoju, a wobec tego, że Litwa znajduje się z Polską w stanie wojny, więc zostały zawieszony skutkiem

tego od szeregu lat. Ziemię Wschodnie są blokowane przez Litwę, uniemożliwiająca im korzystania ze znajdującego się w jej ręku dolnego brzegu Niemna.

Widzimy więc, iż brak sankcji zemścił się na mocarstwach, narażając ras jeszcze na szwank ich prestige, przyczyniając jednocześnie Polsce ogromne szkody, przez pozabawienie jej możliwości korzystania z portu w Kłajpedzie, oraz tranzytu po Niemnie, czego, jak to stwierdzili sami ambasadorowie, wymagały jej najżywniejsze interesy.

Warunki dotyczące zwrotu kosztów okupacji, a także przejęcia części długu niemieckiego, zostały przez Litwę przyjęte. Również przyjęte zostały inne paragrafy dotyczące jednostajnych na całym terytorjum litewskim taryf kolejowych, oraz spraw innych, mniej ważnych dla nas.

Wreszcie przyjęte zostały przez Litwę zobowiązania, iż suwerenność nad okręgiem Kłajpedy, lub korzystanie z tego prawa, nie może być bez zgody mocarstw przelane na inne państwo, jak również zagwarantowane, iż art. konwencji dotyczące umiędzynarodowienia Niemna i zarządu portem, za wyjątkiem artykułów odrzuconych przez Litwę, mogą być zmieniane tylko przez Ligę Narodów za zgodą rządu Litwy. W razie naruszenia powyższej konwencji przez Litwę, każdy członek Rady Ligi Narodów będzie miał prawo zwrócić na to uwagę Rady, w razie zaś sporu pomiędzy któremś z państw aljanckich, będących członkami Rady Ligi, a Litwą, spór ten będzie traktowany zgodnie z art. 14 Paktu Ligi Narodów, jako spór międzynarodowy, który na żądanie jednej ze strony będzie przekazany do międzynarodowego trybunału w Hadze, wyrok którego będzie bezapelacyjny.

Konwencja ta wejdzie w życie po ratyfikowaniu jej przez umawiające się strony i zostanie zdeponowana w Paryżu. Z powyższego widzimy, iż warunki postawione przez konferencję ambasadorów a dotyczące nadania ustroju autonomicznego teryt. Kłajpedy, oraz jego utrzymania, jak również dotyczące interesów i praw samych mocarstw,

zostały przez Litwę przyjęte, natomiast warunki, które miały na celu zapewnić Polsce możliwość korzystania z tranzytu po Niemnie oraz portu w Kłajpedzie zostały przez Litwę kategorięcznie odrzucone i mocarstwa nie mogły zmusić Litwę w żaden sposób do ich przyjęcia, aczkolwiek miały one, z uszczerbkiem interesów Polski, cały szereg daleko idących ustępstw Litwie.

W następnych artykułach omówimy dalszy ciąg sprawy Kłajpedzkiej. W. S.

Stresemann o przegranej.

PARYŻ, 8-III. (Pat.). Radiostacja paryska ogłasza następujący komunikat: „Minister spraw zagranicznych Stresemann przemawiając na kongresie ludowców niemieckich oświadczył, że Niemcy przegrali bitwę nad Ruhra. Francuzi zajęli jako zastaw najbogatsze okolice, największe kopalnie Niemiec. Nie możemy nadal uchylać się od wykonywania naszych zobowiązań reparacyjnych, nie możemy nadal przechowywać polityki siłnej, gdyż staliśmy się narodem rozbrojonym, winniśmy jednakże przeciwstawić pewien opór w postaci aktywnej polityki, oraz bronić się przeciwko wszelkiemu wykraczaniu poza ramy traktatu, którego postanowienia musimy wykonywać w granicach możliwości Niemiec.

Stresemann przypomniał okres Bismarkowski, w którym Niemcy były świadome swej siły, ale pomimo to zachowały umiarkowane stanowisko wobec innych państw. Niemcy — zaznaczył minister — nie ponoszą zupełnie odpowiedzialności za wybuch wojny, gdyż w owym czasie były najbardziej pokojowo usposobionym państwem.

Gdyby Niemcy jednak dzisiaj chciały przemawiać w tonie imperialnym, wywołałyby jedynie smutek na twarzy. Nawigując do aktualnej obecnie sprawy kolonii niemieckich, Stresemann zaznaczył, iż bardziej pożądana byłaby już współpraca ekonomiczna z państwami zagranicznymi, od narzucanej kontroli finansowej i politycznej.

Przemówienie swoje minister zakończył przedstawieniem środków, mających na celu stabilizację waluty i równowagę budżetu i zwrócił się z wezwaniem do narodu niemieckiego, aby szedł ręką w rękę z rządem na drodze wspólnych celów.

Do wszystkich Kupeów Wileńskich!

Niniejszem podajemy do wiadomości Sz. Klienteli, że z dniem dzisiejszym udzieliłmy firmie

MANUFAKTURA
M. L. WIŁUŻAŃSKI

w WILNIE, Rudnicka 6, Pasaż Lichteastejna Nr. 11
prawo wyłącznej sprzedaży naszych wyrobów

na Wilno i okolice.

Prosimy przeto o łaskawe kierowanie zamówień do wymienionej firmy

Z POWAŻANIEM
Tow. Akc. **Widzewskiej Manufaktury**
(daw. Heinzel i Kunitzer) w ŁODZI.

P. S. Zarazem zaznaczamy, iż od pewnego czasu ukazały się w handlu towary bawełniane z opakowania i ostemplowania nader podobne do naszych, ustępujące im jednak bezwarunkowo co do gatunku.
Prosimy przeto Sz. Klientelę naszą, aby przy zamówieniach bacznie zwracała uwagę na naszą markę fabryczną, którą podajemy poniżej.

Sprawy gospodarcze.

Akcje Banku Polskiego.

Przeżyliśmy okres chaosu finansowego, który, dzięki rozrzućnej gospodarce Sejmu Ustawodawczego, wywołał superinflację, i z nią połączone, deprecjację marki polskiej, stopnienie kapitałów, rozstrój gospodarcy, zbiednienie kraju i budżet deficytowy państwa.

Marka polska stała się właściwie fikcją, jako znak wymienny, od której starano się uciec jaknajprędzej, by najmniej ponieść strat na jej deprecjację.

Zycie gospodarze potrzebuje stałego miernika wartości, by, opierając się na nim, — przeprowadzać kalkulacje handlowe w najmniejszym ryzykiem, a więc i z najmniejszym, ale pewnym zarobkiem. Tak zwana „drożyzna“ nie zawsze na to miłośno zasługuje, gdyż wzrost cen, mierzonych deprecjonowaną marką, był najożęściej, w stosunku do złota, niedo-trygalny. Nie cena więc w złocie rosła, ale ilość marek w nabywcy towaru nie mogła wzrastać równie prędko, jak spadek wartości marki, t. j. że nabywca posiadałby dziś pewną ilość marek na nabycie towaru wedle cen wczorajszych, już zastawał cenę podniesioną i brakło mu gotówki.

To też kraj cały wołał o stałą walutę, o miernik niezmienny, lub mało-zienny, któryby pozwolił na normalne kalkulacje zarówno przy produkcji, jak i przy konsumpcji.

Próbowano wprowadzić pewne paljatywy jak bony złote, ale miały one tą wadę, że nie posiadały realnego oparcia w złocie lub walutach twardech, były więc też do pewnego stopnia fikcją i podlegały wahanom kursowym, gdyż będąc znakami Skarbu, cenily się według stanu budżetu i zapasów kruszców, a wraz z pogorszeniem stanu zadłużenia Skarbu, musiały tracić na zaufaniu, na którym właściwie tylko się opierały.

Potrzeba waluty stałej stawała się coraz naglejszą, a więc i potrzeba instytucji emisyjnej, która emitowała złote polskie oparte na zabezpieczeniu złotem lub walutami twardymi jak dolar, funt lub frank szwajcarski.

Kto jednak miał taką instytucję stworzyć?

Skarb i surogat emisyjny, jakim była P. Kr. Kas. Pożyczkowa, nie posiadały podkładu gwarantującego, lub zbyt mało go posiadały, a zaufaniem cieszyć się nie mogły, będąc zależne od każdorazowej polityki tego lub innego ministra Skarbu, lub tej lub owej fantazji 555 prawodawców.

Zadawano sobie pytanie: czy można wierzyć w stałość instytucji emisyjnej, gdy zależną ona będzie od zmiennych wpływów, a już samo postawienie takiego pytania przesądzało o powodzeniu Banku Emisyjnego pod temi wpływami pozostającego.

Należało więc stworzyć Bank Emisyjny pozostający po za obrem wpływów zmiennych, t. j. bank całkiem od nich niezależny.

Takim sposobem powstała myśl stworzenia banku emisyjnego prywatnego na zasadach banku akcyjnego, opartego na kapitałach prywatnych polskich, a więc całkiem

niezależnego od wpływów postronnych, cieszącego się pełnym zaufaniem, przyczem emisja banknotów miała być podkłaż zabezpieczająca niezmienną ich wartość.

W dzień 20 stycznia r. b., rozporządzeniem p. Prezydenta Rzeczypospolitej został zatwierdzony statut banku emisyjnego pod firmą „Bank Polski“.

Art. 1 brzmi jak następuje: „Celem uregulowania obiegu pieniężnego i ułatwienia kredytu zawiązuje się na podstawie niniejszego statutu spółka akcyjna pod nazwą „Bank Polski“, wyposażona przez państwo w przywilej emisji biletów bankowych i nazywana w niniejszym statucie Bank“.

Art. 4. Kapitał zakładowy wynosi sto milionów złotych, podzielonych na milion akcji po 100 złotych.

Art. 5. Akcje Banku są imienne. Każda wydana akcja wpisuje się do prowadzonej przez Bank księgi akcjonariuszów z oznaczeniem imienia i nazwiska, miejsca zamieszkania i zawodu właściciela. W stosunku do Banku ta osoba jest akcjonariuszem, która jest zapisana jako właściciel akcji w księdze akcjonariuszów.

Art. 7. Wpisanie zmiany własności akcji w księdze akcjonariuszów następuje na zasadzie adnotacji zgody Prezesa Banku, zaznaczonej na akcji obok cesji.

Akcjonariusz winien celem uzyskania prawa uczestnictwa na Walnem Zebraniu i prawa wybieralności do Rady Banku uzyskać na nabycie akcji zgodę Prezesa.

Uwaga: Ostatni ustęp nie stosuje się do subskrybentów a tylko do nowonabywców zcedowanych akcji.

Art. 47. Bank będzie miał obowiązek wymiany wypuszczonych biletów bankowych na każde żądanie i w nieograniczonych ilościach na monety złote.

Art. 51. Obieg biletów bankowych winien być pokryty co najmniej w 30 proc. —

- zapasem złota w monetach lub sztabach.
- zapasem walut czyli pieniędzy zagranicznych, nie podlegającym znacznym wahanom kursowym.
- zapasem dewiz czyli weksli, czeków oraz pozostałości rachunkowych w wyżej wskazanych walutach, płatnych w instytucjach bankowych o niewątpliwej zdolności płatniczej.

Art. 85. Majątek i dochód Banku jest wolny od wszelkich podatków, z wyjątkiem podatku od nieruchomości i podatku gruntowego.

Oto są artykuły najważniejsze, które gwarantują pewność lokaty kapitałów w akcjach Banku i pewne przywileje.

Podpisywać się na akcje można do dnia 1 kwietnia we wszystkich Oddziałach P. K. K. P. oraz w bankach i domach bankowych do tego upoważnionych, wpłacając walutami mocnymi jak funty sterlingi, dolary, franki szwajcarskie lub złotem. Ostatnio P. K. K. P. ożyłała pozwolenie na przyjmowanie opłat wpisowych w markach polskich podług kursu dnia (obecnie 1.800.000

mkp. za franka złotego). Jest to więc znaczne udogodnienie dla subskrybentów.

Każdy posiadacz 25 akcji ma prawo do jednego głosu na Walnem Zebraniu. Wobec tego, by posiadać prawo głosu, wolno jest wszelkim osobom prawnym, mającym w swych statutach prawo nabywania akcji nieruchomości i t. p., reprezentować wszystkich udziałowców lub akcjonariuszów, chcących nabyć po jednej lub kilka akcji, w ogólnej ilości 25 lub więcej akcji, łącząc się nabywając na imię spółki, której są członkami, i wówczas posiada głos na Walnem Zebraniu.

Osoby pojedyncze mogą tworzyć ad hoc związki notarialnie potwierdzone dla nabycia akcji w ilości dającej prawo głosu.

Kapitał ulokowany w akcjach Banku Polskiego nie tylko jest kompletnie zagwarantowany, ale jest doskonałą lokatą, zarówno ze względu na dywidendę jak i na niechybną ogromną wyżkę kursu tych akcji, gdyż Bank Polski posiada przywilej i znaczenie takie, jakich żaden inny bank nie ma i mieć nie może.

Poza czystym i jasnym interesem pieniężnym, jest jeszcze interes uboczny o bardzo wielkiej doniosłości. Utworzenie banku emisyjnego z funduszów krajowych stawia Polskę w rzędzie państw, które zdają egzamin ze swej zasobności ekonomicznej i dojrzałości politycznej, gdyż świadczy o zrozumieniu ważności sprawy i chęci naprawy stosunków. Po tym egzaminie śmiało liczyć możemy na zajęcie przynależnego nam miejsca w rzędzie wielkich mocarstw oraz na otrzymanie pożyczki zagranicznej dla uzdrowienia skarbu, budżetu i rozbudowy przemysłu, handlu i rolnictwa.

Pamiętać należy o przysłowiu „rób sam a Bóg ci dopomoże“ — tak jest na świecie, że z każdą siłą się liczą i kto jest silnym, temu chętnie pomagają. Wprawdzie obecne czasy wzmoczonych podatków i danin zmniejszyły siły nabywców obywateli, jednak nie na tyle, byśmy na taką instytucję jak Bank Polski nie potrafili zebrać 100 milionów fr. zł.

W Wilnie utworzył się komitet propagandy subskrypcyjnej, do którego weszli przedstawiciele wszelkich warstw społeczeństwa. Komitet nie wątpi, że w dobrze zrozumianym interesie, jak własnym tak i ogólnym, obywatele Wilna i Wileńszczyzny popłyną z nabywaniem akcji i tem dadzą przykład innym dzielnicom Polski, bardziej zamożnym.

Kresy siły zawsze otiarnie tam, gdzie dobro Ojczyzny wymagało wysiłku, i dziś choć ubogie, zniszczone i upośledzone pod wielu względami nie zabrakną przy apelu, a że tak jest, to dowodzi fakt, że pod względem ilości akcji już subskrybowanych, Wilno stoi na czwartym miejscu po za Warszawą, Poznaniem i Lwowem, przyczem wysokość subskrypcyj pomiędzy stolicą Litwy a stolicami Wielko i Małopolski jest nieznaczna.

St. Wańkowicz.

Spróbujcie nowej wymiennej herbaty r. 103.

Fels Tea Co Warszawa

Dom Bankowy
T. BUNIMOWICZ
BANK DEWIZOWY
 przyjmuje wpłaty na
akcje Banku Polskiego
 przyjmuje na oprocentowanie
Dolary i Ruble złote
 (wypłata w tychże walutach)
 wykonuje polecenia kupna—sprzedaży
 Walorów na Gieldze Warszawskiej.
 Złatwila wszelkie czynności bankowe.

SEJM i RZĄD.

Statystyka interpelacji.

Prezydium Rady Ministrów komunikowało Marszałkowi Sejmu nader ciekawe dane o interpelacjach zgłoszonych w obecnej Izbie Poselskiej do końca ub. r.

W okresie tym wpłynęło ogółem 1120 interpelacji, z tych 911 w sprawach publicznych, a 209 w prywatnych. Na czas rządów gen. Sikorskiego przypada 646 interpelacji, Witosa—453, Grabskiego—21.

Rząd udzielił odpowiedzi na 914 interpelacji, z których 180 uznał za uzasadnione, 144 za uzasadnione częściowo, 590 — za nieuzasadnione.

Najwięcej interpelacji skierowanych było do M. n. Spraw Wewn. (882), Sprawiedliwości (151), Oświaty (105).

Najwięcej interpelacji wniósł „Piast“ (224), Wyzwolenie (141), P. S. (123), Koło żydowskie (110). Najwięcej interpelacji wniósł poseł Krompa (47) i Prytućki (42).

Gimnazjum święciańskie.

Jak już donosiliśmy, sejmowa komisja oświatowa na piątkowym posiedzeniu wysłuchała referatu p. Wądrzalskiego w sprawie wniosków zgłoszonych z okazji zamknięcia prywatnego Gimnazjum litewskiego w Święcianach.

Referent a zarazem wnioskodawca podkreślił niefortunną politykę na Kresach Wschodnich, która doprowadza do jątrzenia stosunków przez nieodpowiednich urzędników tak administracyjnych, jak i inspektorów oświatowych. Miał antagonyzm łagodzić i zjednywać ludność niepolską dla interesów państwa polskiego, doprowadza się szykanami i biurokrytazmem do stanu wrzenia.

Jednym z epizodów takiej nieopatrznej akcji poprzedniego Rządu było zamknięcie litewskiego Gimnazjum w Święcianach z końcem listopada r. z. Gimnazjum to pozostawiało wiele do życzenia tak pod względem sił nauczycielskich jak i poziomu nauczania, ale zamiast braku te usuwać i podnieść szkołę na wyższy poziom, kuratorjum nie wyczerpałszy wszystkich środków, zamknęło je, wywołując ostre protesty wśród ludności litewskiej, oraz kroki odwetowe ze strony rządu litewskiego, zamykającego szkoły polskie w Kowieńszczyźnie i zwracającego się jednocześnie do Rady Ligi Narodów z memorjałem.

Referent prosi o uchwalenie wniosku żądającego cofnięcia nakazu zamknięcia Gimnazjum w Święcianach.

Wywody referenta poparł p. Lan-

ger, kładąc nacisk na polityczną stronę sprawy i na fatalne skutki odwetowe ze strony Litwy.

Ks. pos. Wygębski poparł w zupełności politykę Rządu, domagając się przejścia do porządku dziennego nad wnioskiem.

Obszerne wyjaśnienia dawał kurator Wileński, p. Gąsiorowski, który opierał się na danych udzielonych przez wykładowców, badających stan Gimnazjum w Święcianach. P. kurator usprawiedliwia zamknięcie szkoły brakiem wykwalifikowanych sił nauczycielskich, zbyt różnorodnym wiekiem uczniów, brakiem funduszy na pomoc szkolną, niskim poziomem nauczania i przeciwpolską akcją w szkole.

Dalszy ciąg dyskusji na posiedzeniu wtorkowym.

Obwołanie Kalifa.

WARSZAWA, 8. III. (tel. wł.). Rzeczypospolita donosi z Londynu: Transjordanja, Mezopotamja i Hedžas ofiarowały królowi Husseiniowi godność i władzę kalifa. Hussein przyjął tę godność, poczem obwołano go kalifem.

Według doniesienia „Daily Mail“ z Delhi, mahometanie indyjscy popierają ten wybór.

W londyńskich kołach politycznych oświadczają, że o trwałości obwołania Husseina kalifem rozstrzygnie okoliczność, jak wielka jest władza polityczna, którą rozporządza nowy kalif. Następnie przypomina, że Hussein, który przed wojną był emirem Mekki, zawdzięcza swoje obecne stanowisko łasce Anglii. W lipcu r. 1916 proklamował Hussein oderwanie Hedžas od Turcji i niezawisłość tego kraju, w listopadzie zaś 1918 r. ogłosił się królem Hedžas. Podstawą znaczenia i rozgłosu Husseina jest fakt, że w posiadaniu jego znajdują się Mekka i Medyna, święte miejsca Islamu.

LONDYN, 8. III. (PAT). Według doniesień z Jeruzolimy, nowy kalif wydał proklamację do wszystkich mahometan całego świata. W Anglii w kołach politycznych sądzą, że także inne kraje mahometañskie poddadzą się pod władzę nowego kalifa.

Abdul Meżyd.

GENEWA, 8. III. (PAT). Były kalif przybył wczoraj wraz z rodziną do Terited. Przybycie kalifa i jego orszaku, w którym znajdowało się 10 osób, odbyło się tak dalece bez rozgłosu, że wiadome polityczne dowiedziały się o przyjeździe, bezpośrednio przed wjazdem kalifa.

Nieznany wielki poeta.

(Rainer Maria Rilke)

Warszawa, w lutym 1924 r.

Rainer Maria Rilke.

Nazwisko to mało jeszcze nam mówi. Znamy tylko przepiękną balladę „O miłości i śmierci“ Krzysztofa Rilke, co był chorążyem, niestety zeszpeconą dwukrotnym słabym przekładem polskim. Nowy, doskonały przekład Józefa Wittlina ukazuje się niebawem w miniaturowym wydaniu.

Rilke prócz tego znany jest Polsce tylko z wspaniałej monografii o Rodinie *) — ma w całej Europie nie od dziś ustaloną sławę jako największy z żyjących poetów. Czas już, aby i w Polsce zdobył szerokie koła czytelników i entuzjastów.

Nasampród garść luźnych, najważniejszych informacji:

Rilke ma lat 48. Pochodzi z bardzo starego rodu, osiadłego w Karntynji, a w żyłach ma sporą dozę krwi słowiańskiej. Urodził się w Pradze Czeskiej, studiował tamże, oraz w Berlinie i Monachjum. Podróżował wiele po Europie i Afry-

ce. Dwa lata spędził w Rosji, która wywarła nań potężny, trwały wpływ.

Czternaście lat mieszkał w Paryżu, aż do wybuchu wojny, w największej zażyłości z Rodinem, od którego uczył się plastyki gestu i cichego, pokornego doskonalenia swego rzemiosła. Obecnie mieszka w Szwajcarii, w zamczku, oddanym do jego dyspozycji przez przyjaciela.

Jeżeli tu wolno mówić o rodowodzie, należałoby wspomnieć chyba o Dostojewskim, z którym go łączy zamłowanie do wgłębiania się w najgłębsze, najbardziej ciemne zakamarki duszy współczesnej. O zależności wszakże nie może być mowy. Postać Rilkego nie przylega do żadnych porównań, kierunków, szkół. Stoi samotna, wyrastająca wysoko ponad otoczenie, jak każda wielkość.

Pierwsze jego poezje, konwencjonalnie blade, nie stoją w żadnym stosunku do książek późniejszych. Sam autor wyrzeka się ich najzupełniej.

Pod wrażeniem pobytu w Rosji napisał tom prześlicznych, żarliwie zbożnych, a przytem najsuśtelniej cieniowanych, „Powiastek o Panu Bogu“ (1900), pod względem artyzmu stojących na wyżynie Selmy Lagerlöf i Maeterlincka, lecz bardziej serdecznych w naiwnej prostocie, rzew-

nej nastrojności i delikatnej ironji. Bóg jest wszędzie, nistylko w tem niebie, gdzie Go ludzie pogrzebali — a więc w stępach rosyjskich, w Michale Aniele, podśmochującym głazy, w tajemniczych rysach Obcego Pana, w nieopanowanej tęsknocie weneckiego Żyda, w obłokach wieczornych, w złożonych rączkach dziecka mówiącego pacierz, nawet w blaszonym naparstku.

Oto idea „Powiastek“.

Polski przekład M. Czabanówny i Olwida jest w druku.

Pierwszy „dorosły“ zbiór wierszy „Księga Obrasów“ (1902), jako potężny wyraz szukania Boga, rysuje już całą wielką indywidualność poety i jest zarazem tej indywidualności przezwyciężeniem. Patrzenie, mówi Rilke, jest wyzwoleniem. Patrzy tu dziesięciu zmysłami, dostrzega i uświadamia sobie drgnienia i gesty ciche, na dnie ukryte, nieuchwytnie dla normalnego oka. Już tu objawia się ów fenomen wrażliwości, jakim jest Rilke.

Rycerz.

Wyjeżdża rycerz odziany w stal na koniu w szumający kraj, a w świecie jest wszystko: jest dąba i jest dal,

jest wróg i przyjaciel i ucsta wśród sal, jest maj i dziewczyna, jest las i jest Gral

i Boga pełen jest kaźden cal i kaźdej ulicy skraj.

Leć w środku czarnej zbroi rycerza za najciemniejszym pierścieniem cymha i myśli Śmierć z za pancerza: Kiedyś przejaśnem mgiełnieniem na stal tę ranie kilinga, co mści, kilinga nioścąc zaranie, że mnie dobedzie stąd jak lew, gdzie sromotnego gnicia tyle spędziłam dni,— bym się podniosła z ukrycia na granie na śpielew.

Stąd olbrzymim skokiem w wieczność jest jedno z najgłębszych dzieł poezji wszystkich czasów: młująca, skupiona, gigantyczna „Księga Godzin“ (1906), zbudowana z trzech łuków — poematów jak portal gotyckiej katedry.

Cichy, ekstatyczny djalog mnicha malującego inicjały w Biblii, z Bogiem — sąsiadem; modlitwa, spowiedź, wulkan zakłęb, hymnów i zachwyceń. Płata już strofa uderza w jedyny tej księgi temat.

Kraję wokół Boga, prastarej tej wieżycy, i kraję przez lat tysiące i nie wiem: czym sokół, czy pęd nawałnicy, czy wielkie śpiewanie dzwoniące.

Jaka moc zakłęta być musi w słowach, ile ognia natchnionego

buchać musi z kaźdego wierzcha, skoro wzniosła ta litanja coraz potężniejszych metafor, wezwań i oślepiających obrazów na jeden temat — tęsknoty za Bogiem w sobie — na przestrzeni stu przeszło stronic ani na chwilę nie nuży, nie przygasa.

Szczytu dosięga ten wybuch uczucia w wizyjnej, przemożnej odzie do Boga, objawiającego się najczyściej w ubogich, zapomniałych, nieposiadających:

Tyś jest ubogi, Tyś jest niezasobny, Tyś jesteś kamień odrzucony w chwast, Tyś trędowny wyrutek nagrobny, z kołatką chodzisz przed bramami miast.

Tyś jest ów wielki miloszący bezdomny, Co na tym świecie pomieszczyć się bał, zbyt wielki, ciężki, jak oszroniona szarfa, Ty wyjeż w burzy. Tyś jest jako harfa, na której kaźden zgłnie, ktoby grał.

Najpiękniejszy, najgłębszy modlitewnik naszych czasów. Od dogmatyki tak odległy, jak modlitwy Anioła Słazaka i Słowackiego. Nad przekładem tej radośnie-mistycznej księgi, otrzymawszy od autora prawo przekładu wszystkich jego dzieł, piszący te słowa pracuje od długiego czasu.

Z wywalczonym w głębokiej

*) Auguste Rodin — tom. Olwid — Warszawa 1923, Hulewicz i Paszkowski; 32 ilustracje z rzeźb Rodina.

Nekrologia

KRONIKA

Ś. p. Elżbieta Pietraszkiewiczówna.

Zmarła dnia 4 marca w Krakowie ś. p. Elżbieta Pietraszkiewiczówna, urodzona w roku 1866, należała do rzędu tych ludzi, którzy chociaż urodzeni po 1863 roku duchowo należeli jeszcze do poprzedniego romantycznego pokolenia. Wielki, bezpośredni idealizm cechował jej duszę, jej postać i jej pracę.

Od lat najmłodszych była gorącą katoliczką. Głębką swą i prawdziwą wiarę przeniosła przez lata młodości, w tych właśnie czasach, które były dla Europy temsamem co ostatnie lata XVIII w., a mianowicie czasem, w którym katolicy wierzący musieli mieć dużo odwagi cywilnej, aby publicznie przysyłać się do swoich przekonań, wykonać obrzędy i nie zwracać uwagi na sceptyczne uśmiechy. Z nadzwyczajną odwagą i taktem ś. p. zmarła życie całe była katoliczką, o rzadko spotykanej konsekwencji. Przelazszy się idealami ciotki swojej, ś. p. Seweryny Góreckiej, oddała się pracy pedagogicznej. Po szeregu lat pracy została powołana na stanowisko przełożonej zakładu św. Rodziny, które wskazał jej ś. p. ksiądz Zbyszewski, założyciel i organizator tej instytucji a wuj zmarłej.

W pracy w tym zakładzie ujawniła się jej wspaniała natura łącząca męską prawdziwą energię z czysto matczyńską tęsknotą dla wychowanków — przyszłych nauczycieli ludowych. A ponieważ dewizą życia tej katolickiej o rzadko spotykanej żelaznej sile przekonań, było poświęcenie, więc poświęcała się dla wszystkich naokoło. Wśród ludzi, którzy poświęceniem dla pracy i obowiązku, konsekwencją w spełnieniu katolickiego obowiązku się wyróżniają, ś. p. zmarła wyróżniała się jeszcze wysoką zdolnością umysłu i wybitnymi wartościami intelektualnymi.

Zmarła była córką starej szlacheckiej rodziny. Ojciec jej, Ksawery Pietraszkiewicz, był wygnaniec kaukaski, był krewnym filomaty Onufrego Pietraszkiewicza. Studja wyższe odbyła zmarła w kraju i zagranicą. Ostatnie lata spędziła we Francji, w murach zakonnych. Śmierć jej, która zastała ją w Krakowie, była bezpośrednim skutkiem ogromu poświęceń, do których była zdolna.

Prawdziwa cześć jej pamięci i wieczny odpoczynek racz jej dać Panie!

NIEDZIELA
9 Dział
Franciszki
Jutro
40 Męczen.

Wschód g. 6 m. 07
Zachód g. 5 m. 27

WILEŃSKA.

(1) Wileńska Kurja Djeceozjalna poleca, aby każdy z kapłanów miał swój testament spisany według wymagania ustaw cywilnych i żeby nikt tego aktu nie odkładał, narażając swój majątek na przejście w niepowołane ręce a spadkobierców swoich na niepotrzebne i nieraz gorszące procesy. W szczególności księża proboszczowie mają wyraźny obowiązek sporządzenia testamentu, uzgadniając go z przepisami prawa kościelnego.

(2) Czynnici na poczcie. Wobec tego, że wiele urzędów pocztowych bądź nie posiada dotąd wyraźnych wskazówek w jakie dni uroczyste poczta nie jest czynną dla służby zewnętrznej, bądź też zbagatelizowało przepisy i w dni świąteczne zawieszają czynności, co wywołuje narzekania publiczności, główna dyrekcja poczt i telegrafów wyjaśnia, że tylko w święta: pierwszy dzień Bożego Narodzenia, pierwszy dzień Wielkiej Nocy, pierwszy dzień Zielonych Świątek, dzień Bożego Ciała, Nowego Roku i rocznicy Konstytucji 3-go Maja, urzędy pocztowe są zupełnie nieczynne. Z uwagi jednak na to, że w dni te, jak zeszła we wszystkie inne dni świąteczne, służba doręczeń przez listonoszów nie jest uskuteczniata, należy zgłaszającym się adresatom wydawać w urzędzie przesyłki pocztowe i gazety zaraz po rozbiórce poczty, nie dłużej niż w ciągu pół godziny.

Natomiast we wszystkie pozostałe dni świąt uroczystych i niedziele urzędy winny być otwarte dla publiczności w ciągu dwóch godzin, t. j. od 9 do 11.

(3) W sprawie stałej jednostki opłat pocztowych. Jak nas informują, w najbliższych dniach wydane zostanie rozporządzenie min. przemysłu i handlu w porozumieniu z ministrem skarbu o zastosowaniu stałej jednostki do opłat pocztowych, telegraficznych i telefonicznych oraz do wszelkich świadczeń pieniężnych o charakterze publicznoprawnym na rzecz zarządu pocztowego i telegraficznego.

(4) Szkolnictwo zawodowe. P. minister wyznał rel. i oświecenia publ. zarządził rozporządzeniem z

d. 26 stycznia r. b., aby z dniem 1 kwietnia 1924 r. ministerjum wyzn. rel. i ośw. publ. przejęło od kuratorów okręgów szkolnych administrację szkół technicznych, średnich szkół przemysłu artystycznego, agrotechnicznych i przemysłowych. Od kuratorjum okr. szk. wileńskiego — państwową szkołę techniczną w Wilnie i państw. szkołę rzemieślniczo-przemysłową w Białymstoku.

(5) Podania weteranów wolne od stemplowych opłat. Ministerstwo Skarbu wyraziło swą zgodę na to, że wszelkie podania weteranów powstań narodowych do władz wojskowych i skarbu, noszące w związku z ich uczestnictwem w powstaniach narodowych, będą wolne od opłat stemplowych.

(6) Spis zwierząt pociagowych. Na podstawie zarządzenia Min. Spr. Wewnętrznych z dn. 12 lutego 1924 r. Komisarz Rządu na w. Wilno podaje do wiadomości, iż wszyscy właściciele i posiadacze zwierząt pociagowych obowiązani są zgłosić w Magistracie wszystkie w ich posiadaniu znajdujące się zwierzęta pociagowe (konie, muły, osły). Zgłoszenie ma być uskutecznione w czasie od dn. 10 marca do dn. 1 kwietnia r. b. włącznie. Osoby, posiadające przy zarządzanym spisie niezgodne ze stanem rzeczywistym szczegóły, będą karane w drodze administracyjnej grzywną do wysokości wartości zwierzęcia pociagowego lub aresztem do 6 miesięcy.

Dn. 7 marca w starostwie wileńskim odbył się zjazd wójtów i pisarzy gminnych pow. Wileńsko-Trockiego w sprawie przeprowadzenia rejestracji zwierząt pociagowych na terenie powiatowym.

(7) Vice Konsulat tatarski w Wilnie zawiadamia, iż będzie nieczynny od dn. 10 do 18 marca b. r.

(8) Gość ze Szwecji. Bawi w Wilnie przedstawiciel przemysłu szwedzkiego inż. Erik Baeckman ze Stockholmu.

(9) Nowe zadania samorządu. Zdziesiątkowany przez akcję oszczędnościową personel biur Wydziałów powiatowych otrzymał jeszcze jedno zadanie, do którego pomimo nawalu pracy zabrał się z tą samą energią i zapamiętaniem, jakie cechują wszystkie poczynania samorządu. Chodzi tu o organizację na szerszą skalę zakupu akcji Banku Polskiego. Jeśli się nie mylimy, to, za przykładem Sejmiku Wileńsko-Trockiego, sejmiki postanowiły namówić gminy do zakupu przez każdą z nich 25 akcji Banku Polskiego, dających prawo głosu. Zorganizowane to jest w ten sposób, że część akcji gmina ma nabyć z funduszy gminnych, zebranych w drodze samoopodatkowania się drobnej własności rolnej w stosunku do posiadanej przez nią ilości gruntu, druga zaś część akcji zostanie nabyta przez średnią własność rolną na imię danej gminy, jako jednostki prawnej.

(10) Poczty gminne. Rekwizycja podwójna dla urzędników państwo-

Zarząd Spółki Akcyjnej fabryki wyrobów tytoniowych
„LECHJA” w Wilnie
zawiadamia pp. ODBIORCÓW, że z powodu rozszerzenia produkcji w zabudowaniach fabrycznych
biuro Zarządu Fabryki zostało z dniem 10 marca przeniesione
z ulicy Jakóba Jasińskiego na ul. Śniadeckich, Nr. 8 (dom X. Ogińskiego), gdzie Bank Leśny.

wych i komunalnych przy podróżach służbowych była znacznym ciężarem dla ludności wiejskiej. Aby temu zapobiec, gminy zaczęły zawierać umowy z przedsiębiorcami, dostarczającymi za określoną opłatę niezbędne środki lokomocji. W ten sposób powstały tak zwane poczty gminne.

Ponieważ opłaty za podwoje nie pokrywają utrzymania poczt gminnych, powstały więc niedobór muszę pokryć gminy. Najwłaściwszym byłoby wstawienie odpowiednich kwot do budżetów gmin, gdyż w ten sposób repartycja świadczeń odbywałaby się w stosunku do wysokości podatków bezpośrednich, opłacanych przez danego płatnika, jak to przewidywały ustawy rosyjskie i jak również rozwiązuje tę kwestję ustawa polska w zakresie szarwarku.

Dotychczas gminy pokrywają wydatki na utrzymanie poczt gminnych z opłat dobrowolnych, wpłacanych bądź to do ilości posiadanych koni, bądź to wpłacanych w postaci pewnych ilości zboża od dziesięciny ziemi uprawnej. System ten musi być do czasu tolerowany ze względu na zniszczenie wielu gospodarstw, zbyt wysokie opodatkowanie których zatamowałoby odbudowę kraju.

(11) Z Magistratu. Posiedzenie miejskiej Komisji regulaminowej zostało wyznaczone na poniedziałek dn. 10 marca, Komisji zaś rewizyjnej na wtorek, dn. 11 marca.

We środę, dn. 12 marca, odbędzie się połączone posiedzenie Komisji finansowej oraz Komisji do spraw technicznych. Na porządku dalennym rozpatrzenie ofert na dostarczenie motorów Diesela dla elektrowni miejskiej.

(12) Wojskowy komitet budowy pomnika Mickiewicza w Wilnie. Pod przewodnictwem zastępcy inspektora I Armji gen. Berbeckiego zawiązał się w Wilnie Wojskowy Komitet, który postanowił ze składek, przedewszystkiem wojska, wzniesić Mickiewiczowi pomnik w tem miejscu, skąd Go przed stu laty wywieźli Moskale.

Rzucono myśl, aby w rocznicę tej chwili, wypadającej na dzień 28 października, nastąpiło odsłonięcie pomnika wedle projektu Zbigniewa Pronaszki.

Pomnik miałby być kolosem 12 metrowym ze spiżu. Model jego, zbudowany z drzewa, naturalnej wielkości stanie niebawem na placu przed teatrem Syrokomli celem publicznej oceny pod względem artystycznym.

(13) Nadzwyczajne Walne Zebranie Bratniej Pomocy odbędzie się we wtorek dnia 11 b. m. o godz. 8-jej wiecz. w Auli Kolumnowej U. S. B. Wstęp za okazaniem legitymacji Bratniej Pomocy.

(14) Zebranie ogólne Koła Polskiej Macierzy Szkolnej im. Emmy Dmochowskiej, odbędzie się we wtorek, d. 11 III 24 r. o godz. 7-jej wieczór, Benedyktyńska 2—3. Wobec ważności spraw wszyscy członkowie proszeni są o przybycie. Goście mile widziani.

(15) Walne Zebranie członków Koła Bibliotecznego im. T. Zana P. M. Sz. odbędzie się w poniedziałek 10 marca o godz. 8 wieczór w Czytelni im. T. Zana przy ul. św. Anny 7.

Porządek dzienny: 1) Sprawozdanie z rozwoju i działalności Czytelni. 2) Sprawozdanie kasowe. 3) Wybory. 4) Wolne wnioski. Zarząd usilnie prosi wszystkich członków Koła i osoby interesujące się Czytelnią im. T. Zana o przybycie na to zebranie.

Towarzystwo popierania kooperacji. Kolejny wieczór dyskusyjny T-wa Popierania Kooperacji odbędzie się we środę dnia 12-go marca r. b. o godz. 7-jej wieczór w lokalu Spółdzielczego Banku Ludowego (ul. Ad. Mickiewicza Nr. 7, 1-sze piętro) z następującym programem dziennym: 1. Referat p. B. Budzi „Konsolidacja ruchu spółdzielczego na Wileńszczyźnie”. 2) Dyskusja. Wstęp dla członków i wprowadzonych gości — wolny. Zapisy na członków przyjmują sekretarz Towarzystwa p. Kokociński — Ad. Mickiewicza Nr. 19, Centrala Stowarzyszeń Rolniczo-Handlowych, godz. 9-3.

Na zebraniu towarzyskim w dniu imienia K. Stryalla, zebrani goście celem uczczenia solenizanta złożyli na ochronę Tow. „P. Ż. P.” P. P. Rudniczy 50 milj. P. P. Krassowscy 35 milj. P. P. Kirkinszaj-

nowie 10 milj. P. P. Pipperowia 5 milj. Kpt Sobeczy 20 mil. na co zarząd Tow. „P. Ż. P.” składa serdeczne podziękowanie.

(16) Odwołanie. Zarząd Związku Zawodowego N. Sz. S. P. zmuszony jest z powodów od siebie niezależnych odwołać zebrane sprawozdanie i towarzyskie, które miało się odbyć dnia 9 b. m.

NOWOŚCI WYDAWNICZE.

„Wiadomości Literackie”. Ukazał się Nr. 10 „Wiadomości Literackich”. Na jego treść składają się: esensyjne fragmenty nigdzie niedrukowanych pamiętników Leona Bilickiego z początków wojny europejskiej, przynoszące początek nieujawnionych dotąd szczegółów do sprawy legionów i polskiej polityki moarstw centrynych, dalej odpowiedź Irzykowskiego „Awangardistom utarcie nosa”, tłumaczenie artykułu W. Husarskiego o Renierze, dokonanie noweli J. B. Rycharzkiego „Kok w hulku”, recenzje J. Wittlina z antologii poetów polskich po Niemcewiczu i A. Sterna z ostatniej powieści Struga, wreszcie obfity dział sprawozdawczy.

TEATR I MUZYKA

Teatr Polski. (Lutnia). Dział „Remans” Scholdona, z Ireną Solską i K. Tarkiewiczem; widowisko urozmiało menett tańsowny przez ucz. szkoły Zaskiewiczowej. Jutro po raz ostatni w sezonie; z udziałem Ireny Solskiej „Wachlarz Lady Windermere” Wilde’a.

W próbach „Niu” Dymowa, z udziałem Ireny Solskiej, oraz „Sześć postaci scenicznych w pesuktwianiu autora” Pirandello. Niezwykłe to widowisko cieszy się dotąd w Warszawie, w Teatrze Małym ogromnym powodzeniem.

Koncert Ireny Solskiej. Dział o g. 4 p. p., przy współudziale p. Hulewicza znanego literata z Warszawy, oraz Konstantego Tarkiewicza, Irena Solka występuje ze swym koncertem, poświęconym apozycji Rilkego.

Popłudniówka w Teatrze Wielkim. Dział o g. 4 pp. „Nlech mnie djabli wezmą” po cenach sużonych.

Z opery. Dział „Opowieści Hoffmana” Offenbacha z pp. Jefimową, Larar, Stepniowskim, Wraga na czele. Dekoracje pomysłu prof. Pronaszki.

Występy I. Dygasa. Znakomity nasz tenor Ignacy Dygas nieodwołalnie wystąpi po raz pierwszy w Wilnie w piątek dnia 14 b. m. w „Zydówce”. Bilety od poniedziałku nabywać można w kasie Teatru Polskiego.

Z operetki. Jutro po cenach miłośnych „Nlech mnie djabli wezmą”. W czwartek premiera operetki Stolza „W noc czarowną”.

Występy Teatru „Qui pro quo” Z ieta-trem tym, o którym tak wiele się mówi w Warszawie, po raz pierwszy w Wilnie będą mieli możność zapoznania się w dniu 19 b. m. w sali Teatru Polskiego (Lutnia).

Koncert Barcewicza i Melcera. W przyszłą niedzielę w Teatrze Polskim odbędzie się koncert Barcewicza i Melcera.

WYPADKI I KRADZIEŻE.

Pożar. W folwarku Osierze gminy Głębokiej pow. Dziśnieńskiego spaliła się łaźnia na skąd włościela. Oskierki Przyczyna pożaru nieostrożne obchodzenia się z ogniem. Straty narazie nie są obliczone.

Utrucie. Dn. 8 b. m. otruła się niewyjaśnioną trucizną 24 letnia A. Bujwid (W. Pohulanka 23 m. 10).

Wezwany na miejsce wypadku lekarz pogotowia udzielił pierwszej pomocy.

Ślizgawka miejska. Dn. 8 b. m. koło domu № 7 przy ul. Niemieckiej poślizgnęła się, upadła i złamała sobie nogę 19 letnia Szejna Stambler. Wezwany lekarz pogotowia odwoził do żydowskiego szpitala.

Tajemniczy wypadek. W nocy na 8 b. m. raptem zasnęła Petronela Piotrowska (Ponarska 13) Chorą lekarz pogotowia odwoził do szpitala św. Jakóba.

Z CAŁEJ POLSKI.

Krwawe zajście na dworcu we Lwowie. Dn. 6 b. m. o godz. 6 wieczorem rozegrała się w pociągu odjeżdżającym z dworca Podzamcze w kierunku Tarnopola krwawa scena, wywołana przez niejakiego Linskiera, handlarza koni, zamieszka-

Bank Handlowy w Warszawie
Oddział w Wilnie
— Plac Katedralny (M. Magdaleny 4). —
Przyjmuje zapisy i wpłaty na akcje Banku Polskiego oraz sprzedaje 10% obligacje kolejowe. Przyjmuje wkłady terminowe i otwiera rachunki bieżące, oraz załatwia wszelkie operacje w zakresie bankowości.

kontemplacji bogactwem wnętrza rzuca się Rilke w pełnię przestrzennego życia w „Wierszach Nowych” (1907—8). Owiane najwyższą kulturą (Paryż przewija się często), zachwycającą muzykalnie, oszałamiające kunsztem, porywają nagłością zjawisk, siłą kondensacji, brzemiennością uczucia. Teraz dopiero powiedzieć możemy, po „Księdze Godzin” i „Wierszach Nowych”, że przed poetą i ponad nim stoi rzecz, stoi jego wielkie słowo.

Przypomnijmy sobie, że Rilke nosi w sobie wiele znamion lato-rośli starego, szczytnego rodu — razem z przesubtelnością wrażliwością wężu, z bolesnym odczuciem ginących światów, a nawet z rasowem, nieaktywnym, marzycielskim zmęceniem. Z tą chwilą pojmujemy, dlaczego twór ten w naszych oczach tak luźny ma związek z duszą germańską. Nie szczęście w walce, nie apoteoza czynu, nie fanfara bojowa — ale cichy, bólu pełen uśmiech, skupienie dośrodkowe po wchłonięciu całego świata.

A przytem genialna zdolność ekspresji, streszczania szerokich zagadnień, mocnych symboli, cały połączony życia — w jednej strofie, w paru krótkich słowach, z których każde jest mikrokosmem treści.

Pantera.
W Jardin des Plantes w Paryżu.

Spotkanie jej od przemijania prętów tak się zmęczyło, że nie chwyta krat. Czuję, jak gdyby tysiąc było prętów, a za tysiącem prętów żaden świat.

A miękki chód laszaco mocnych kroków co kręci się w małym kręgu pola, jest tańcem siły z za żelaznych oków, gdzie ogluszona stol wielka wola.

Już rzadko frendzła powiek zakolysze bez szmeru; — Wchodzi obraz obcych śnić, idzie przez członków natężoną ciszą — na serca dnie przestaje być;

Składnia barokowa, ciężko złożona — to znów przerażająca prostota, jak to bezdenne rozpacziwe słowo chrystusowe w „Gaju Oliwnym”: „Ich bin allein”.

Najbardziej nowym, charakterystycznym dziełem Rilkego są „Pamiętniki Malte Lauridsa Briggse” (1910), jeszcze jedno potężne ujęcie wszystkich naczelnych motywów poety, z przedziwnie wysoko postawionym problematem wewnętrznego dostępowania miłości.

I w tem wszystkim to niesłychane, intensywne, aż niemal chorobliwe odczucie rytmu, polifonii słowa, w tym stopniu bardzo rzadko spotykane w literaturze. W zabarwieniu muzycznym przeważa

miękką, siłą wewnętrzną tłumiona tonacja mollowa.

Rozdwojenie między zmysłowością i nadzmysłowością, czyli między „Księgą Obrazów” a „Księgą Godzin” — w „Pamiętnikach” znalazło duchowy, osobliwy most. Książka ta w przekładzie Olwida czeka na druk, antologia wierszy Rilkego w części dopiero jest gotowa.

Z najnowszych książek mamy jeszcze trzy: dziwny wieniec 13 wierszy p. t. „Życie Marji” (1913), 55 „Sonetów do Orfeusza” (1923), które są jedną odległą, ledwie dołyszalną symfonią woni, pyłków kwiatowych, poezją mitu, ćwierćtonów, niedomówień i przemilczeń; i wreszcie wydane trzy miesiące temu „Elegje Dwuniesyjskie”, pisane w nierównych heksametrach. Piękno nie jest niczem innym, jak straszliwej początkiem, który jeszcze ledwo wytrzyma możemy”. Dzie się elegji z szalejącą odwagą sunie po tym strumieniu, samotnym grzęblecie, na granicy piękna i bezziemiennej grozy.

Dziwny, wielki, niestychany poeta.

Warto go poznać i w poezji tej zaurzyć się bez pamięci.

To stanowczo wywyższa oświecka i ulepsza.

Olwid.

MAKE
pszena amerykańska z najlepszymi młynów w Ameryce oraz „NELSON”.
RYŻ
Barma II i Saigon nowego i starego zbioru
CUKIER
KRYSTAL I KOSTKA
dostarczamy z natychmiastowym załadowaniem do wszystkich stacji w Polsce po cenach najniższych. Zamówienia zamieszawsze przyjmujemy tylko na pełne ładunki wagonowe lub kombinowane.
DOM HANDLOWY
Adam Świeca
WARSZAWA, Zielen 16.
Tel. 82-11, 26-36. Adres telegraficzny: „SWIBCADO WARSZAWA”.

tego w Zloczowie. Wśród wielkiego ścisku pasażerów wywiązała się słowna utarczka między Linskierem a jakimś pasażerem na tle miejsca w wagonie. Linskier z tupetem wystąpił przeciwko owemu pasażerowi, obrzucając go wyzwiskami. Za owym pasażerem ujął się por. Kauke, który zwrócił uwagę Linskierowi, że niepotrzebnie się kłóci. Na to Linskier wymierzył oficerowi policzek. Ten wyjąwszy rewolwer, rącił go ciężko. Na miejscu zjawił się rotmistrz żandarmerji wojskowej i spisał protokół.

ZE ŚWIATA

Trzęsienie ziemi w Anglii. Onegda, gwałtowne trzęsienie ziemi dotknęło Derbyshire, wstrząsnęło budynkami w Alfreton i ogarnęło Nottingham. Przetarci mieszkańcy wybiegli w popłochu na ulice. Z innych okolic również nadchodzą wiadomości o wstrząsieniach.

ŻYCIE EKONOMICZNE

Kurs franka waloryzacyjnego na dzień 8-9 marca b.m. 1,800,000 m. Ceny w Warszawie. Przy dalszym, spokojnym ułożeniu rynku, w tygodniu sprawozd. ceny wielu produktów kształtowały się zniżkowo. Nie stosowały się tylko do tej ogólnej tendencji towary kolonialne (herbata + 7.1 proc.) i cukier (+ 4.2 proc.) Najśniej obniżyły się ceny jaj (- 12.4

Wileńskie Towarzystwo Przeciwności

Ogólne zebranie Wileńskiego Towarzystwa Przeciwności odbędzie się w dniu 20 marca 1924 roku o godz. 8 ej wieczór w Uniwersytecie w Sali Snadeckich po wykładzie Prof. Dr. Stanisława Władczyki („Gruźlica jako kłeska społeczna”).

Porządek dzienny:

- 1. Zagajenie i wybór przewodniczącego,
2) Sprawozdanie zarządu,
3) Sprawozdanie kasowe,
4) Projekt stacji klimatycznej,
5) Wybór nowego Zarządu,
6) Wolne wnioski.
Zarząd uprzejmie prosi o przybycie Członków Towarzystwa i interesujących się walką z gruźlicą na to zebranie, gdzie będą mogli zapisać się na członków i wziąć czynny udział w zebraniu.

proc.) oleju rzepak. (-11.2 proc.) mięse (cielece - 9.8 proc.) wieprz. (stoina sol. - 9.7 proc.)
Koszt żywności obniżył się w stos. do tyg. popr. o 2.90 proc. (tydz. poprzedni + 1.04 proc.)
Podaż zwierząt i mięsa na rynek co- kolwiek większa niż w tygodniu poprzedzającym.
Notowano po raz pierwszy od połowy stycznia r. b. wyższą cen wleprzy (+7.5%).

TELEGRAMY.

Rojadynek de Lannaya z Poincare.

PARYŻ, 8 III. (PAT.) W związku z wyzwaniem na pojedynek posła rojalistycznego Provosta de Lannaya przez Poincarego świadkowie stwierdzili, że przemówienie de Lannaya nie zawierało obraźliwych zarzutów przeciwko Poincaremu, nie może więc wywołać konsekwencji.

Uznanie S S S R przez Grecję.

BERLIN, 8.III. (PAT.) Posel grecki w Berlinie i przedstawiciel Sowieków wywnieśli noty w sprawie uznania Republik Sowieckich przez Grecję.

Pożyczka królestwu S. H. S.

BERLIN, 8.III. (PAT.) Telegraphen Union dowiaduje się, że syndykat angielsko-amerykański, w którym bierze udział między innymi Rockefeller, w porozumieniu z bankami londyńskimi zamierza udzielić królestwu S. H. S. pożyczkę w sumie 200 milionów dolarów.

OFIARY.

Zamiast kwiatów na Grób 6 p. D-ra Aleksandra Woynicza na Święcone dla inwalidów Z. Woyniczowa 5000000 mk.

WILEŃSKA GIEŁDA

Urzędowa 8 marca b. r.
Ruble złote 5.170 000
srebrne 3400000
Pryw. Bank Handl. 490000-525000

WARSZAWSKA GIEŁDA

urzędowa 8 marca b. r.
Dolary 9850000-9800000
Paryż 340000-345000

Redaktor

Stanisław Mackiewicz

Ogłoszenie

O wydzierżawienia z przetargu białego na st. Oszmiana, Waliły, Sobibów, Rądziszki, Olkieniki, Nowodrac, Grygorowce, Kleszele, Kaźnica, Bielany i fryzjerni na st. Łapy wywieszone jest na pomienionych stacjach.

Informacji bliższych udziela Wydział Administracyjny Dyrekcji Kolei Państwowych w Wilnie.

TEATR POLSKI

(Lutnia)

Wstępy Ireny SOLSKIEJ
Dzisiaj o godz. 4 po 7 pot.
Koncert Ireny Solskiej
o godz. 8 wiecz.
„Romans”
Scheldona
Jutro po raz ostatni
„Wachlarz Lady Windermere”

TEATR WIELKI

(na Pohulance)

Dzisiaj przedstawienie popołudniowe po cenach zniżonych.
„Niech mnie djabli wezmą”
Operetka Reichweina z udziałem N. SAWICKIEGO.
o g. 8 w.
„Opowieści Hoffmana”
Opera Offenbacha.
Jutro „Niech mnie djabli wezmą”

„TE DWIE”

POWIEŚĆ WSPÓŁCZESNA LUDWIKI ŻYCKIEJ

Wydana w Wilnie w lutym 1924 r.
Jest to nabycia we wszystkich księgarniach, w kiosku na dworcu kolejowym i w Kioskach gazetowych p. Pawłowickiego.

Cena 3 miliony.

Dr. Wołodzko

ordynator szpitala Sawickiego. Choroby skórne i weneryczne. Od g. 12-2 i 5-6 Zawalna 22.

Tokarka pociągowa

do sprzedania ul. Zawalna 28/30 Im.

D-r M. Mienicki

Chor. wener. syfilis i skórne (leczen. sztywnym słońcem górsk.) ul. Wileńska 34 m. 21
Przyjmuje od 4-7

Akuszerka

z Warszawy udziela porad. Przyjmuje od 9 rano do 7 wiecz. Mickiewicza 46-6.

Poszukuję spółnika

energicznego, z kapitałem od 600 dolarów dla rozszerzenia sklepu galant-konfekcyjno-prosperującego 3 lata w centrum miasta, Oferty składać: Akad. Biuro Ogłoszeń Wileńskich 24 dla „S.G.”

Ziemniaki

wszelkie ilości kupuje przedsiębiorstwo handlowe Bolesław Sawicki Wilno, ul. Zawalna Nr. 1.

De odstąpienia

lokal z 5 pokoi i kuchni z umeblowaniem nadającym się za mieszkanie, biuro, restaurację, bank i t. p. Adres w redakcji.

Marki do kolekcji

Mostowa 16, m. 41 od 4-6 w święta od 10-12

Udzielam lekcji kroju, szycia bielizny, haftu białego, jedwabiu, złotem i inne roboty ręczne, wyroby ze skóry, rąfki pantofel. Daję pracę zarobkową w miejscu i na dom. Legionowa 41 m. 1.

Zgub. legi. poczta wa na im. Kasimierza Pójdo, zam. Połoska 40. Unteważnia się.

Zniżka cen książek

Chcąc udostępnić czytelnikom polskim nabywane książki obniżam znacznie ceny poniższych dzieł:

Table with 3 columns: Author, Title, Price. Lists various authors like Albinowska J., Anet K., Arman K.A., Atkinson W., etc.

Księgarzom należyty rabat.

D. ZALCSZTEINA

W WARSZAWIE, ul. Ś-to Krzyska Nr. 3

UWAGA! Książki wysła się za pobraniem pocztowym. Powyżej 50-ciu milionów nie dolacza się kosztów przesyłki.

DOKTOR J. KACEW. Choroby włosów (dupież, wypadanie, przedwczesne wyłysienie i t. p.) Kosmetyka lekarska (pryszcze, pieg, znamiona, plamy, brodawki i inne kosmet. wady i choroby skóry, twarzy i ciała).

SKOŁKI PODZAMECKIE Andrzeja hr. Zamoyskiego w Podzamczu pow. Sobolew, ziemia Lubelska. POLECAJĄ na SEZON WIOSENNY: wielki wybór drzew i krzewów owocowych, parkowych, alejowych i sadzonek leśnych. Ceny przystępne. Katalogi i oferty na żądanie.

Centryfugi do mleka oryginalne szwedzkie „DIABOLO” „Alfa-Laval” i inne tudszej maszynice, wygładzane, naczynia mleczarskie i t. p. POLECA ZYGMUNT NAGRODZKI Wilno, Zawalna Nr. 11-a UWAGA: Osobom dającym wymagany gwarancję udzielam kredytu na dogodnych warunkach.

Obwieszczenie. Izba Skarbowa wileńska. Izba Skarbowa podaje do publicznej wiadomości, że z dniem 25 lutego r. b. weszło w życie Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 18 lutego r. b. (Dz. Ust. Nr. 16, poz. 151), na mocy którego Kasy Skarbowe pobierają kary za zwłokę od dnia 25 lutego r. b., oprócz pobieranych do wydania tego rozporządzenia 2 proc. miesięcznie, jeszcze połowę procenta (0,50 proc.) za każdy dzień zwłoki, poczynając od dnia następnego po upływie terminu płatności podatku: 1) przemysłowego z tytułu wszelkiego rodzaju należności tak ustalonych na podstawie własnego obliczenia płatników, jak również wymierzanych przez organa wymiarowe; 2) dochodowego, przypadającego do zapłaty na zasadzie ustawy z dnia 10 stycznia 1924 roku (Dz. U. R. P. Nr. 13, poz. 110) od dochodów ze wszystkich źródeł, o ile należności podatku nie zostały uiszczone w przepisanych terminach płatności za wyjątkiem uposażenia służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę. Ponadto w myśl Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, ogłoszonego w dzienniku ustaw Rs. P. z dnia 5 marca r. b. № 40 Kasy Skarbowe pobierają od należności II szalki podatku majątkowego kary za zwłokę, oprócz pobieranych do tego czasu 2 proc., jeszcze dodatkowo 10 proc. czyli razem 12 proc. miesięcznie.

J. Malocki, DYREKTOR dn. 8 marca 1924 r. NOWOOTWORZONA PIERWSZA i jedyna na Kresach chrześcijańska Fabryka szczotek i pędzli B-ci SYMONOWICZ i S-ka Wilno, Tatarska Nr. 6.

Wielki wybór rozmaitych płócien obrusów, ręczników, prześcioradeł Żyrdowskich, Sejblera i in. różne batysty i markizety poleca po cenach konkurencyjnych firma „Kenkurencja” WILKA 49, (naprz. kośc. św. Kazimierza) p.p. Urzędnikiem szczególny rabat. Prosimy przekonać się.

WYPRZEDAŻ MEBLI pokojów: jadalnych, sypialnych, salonów i części pojedynczych. WILNO, Niemiecka 15. S. Ancelwicz

Spółdzielnia Rolna Kresowego Związku Ziemian w WILNIE Ostrobramska 19 telefon 1-47

Generalna Reprezentacja Głównego Urzędu Żywnościowego SPRZEDAŻ: Mąki razowej Otrąb żytnich Owsa

Leeznica i Szpital litewskiego Stowarzyszenia Pomocy Sanitarnej Wilno, Wileńska 28. W przychodni przyjmują lekarze specjaliści: Choroby złośliwe od 3-4; choroby wewnętrzne od 12-4; chirurgiczne 1-2; kobiece - 1; oczu 11-2; uszu, nosa i gardła 1-3; zębów 10-11; skórne i weneryczne 2-3; nerwowe 1-2; w szpitalu oddziały: wewnętrzny, chirurgiczny, ginekologiczny i położniczy od godz. -3. GABINET ROENTGENA i ELEKTRO-MEDYCZNY Leczenie promieniami, fotografowanie, prześwietlanie, elektryczne wanny; elektryczny masaż. Laboratorium analityczne

Węgiel Górnośląski z kopalni dla przemysłu, władzom państwowym i komunalnym dostarcza punktualnie i najtaniej Hr. Laura Florentyna Mysłowice Karlssegen Radzionków BONA i S-KA Mikołów Eugenja Andaluzja Szarlota Menzel Przemza Polska Matylda Ferdynand Hillebrand Gottessegen Waleška Dogodne warunki płacenia.